CĂTRE:
MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI DIGITALIZĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

Propuneri de modificare și completare a proiectului
Legii privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor (nr. unic 1015/MDED/2026)

Stimați Domni și Doamne,

În cadrul consultării publice a proiectului Legii privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor, prezint următoarele propuneri de modificare și completare a textului normativ.

Propunerile urmăresc asigurarea unei transpuneri corecte a Directivei (UE) 2024/1760, în forma modificată prin Directivele (UE) 2025/794 și (UE) 2026/470, precum și îmbunătățirea clarității normelor, a aplicabilității acestora, a garanțiilor procedurale și a proporționalității obligațiilor.

Consider că o reglementare eficientă trebuie să stabilească precis cine are o obligație, în ce condiții aceasta se execută, cine verifică respectarea ei, ce probe sunt necesare, ce consecințe juridice poate produce încălcarea și ce garanții sunt acordate persoanelor vizate.

Din această perspectivă, formulez următoarele propuneri concrete.

I. MODIFICĂRI NECESARE PENTRU COERENȚA ȘI PRECIZIA LEGII

1. Articolul 3 alin. (1) pct. 12 – Clarificarea statutului întreprinderilor străine

Problema identificată

Proiectul definește întreprinderea ca persoană juridică, dar la lit. b) include sucursalele și reprezentanțele persoanelor juridice străine.

Sucursalele și reprezentanțele nu dobândesc, prin simpla înregistrare, personalitate juridică distinctă de persoana juridică străină care le-a constituit.

Această neclaritate poate influența identificarea subiectului obligației, a destinatarului actului administrativ și a persoanei responsabile juridic.

Modificare propusă

Art. 3 alin. (1) pct. 12 lit. b) se reformulează astfel:

„b) persoanele juridice străine care desfășoară activitate economică pe teritoriul Republicii Moldova prin intermediul sucursalelor sau reprezentanțelor înregistrate potrivit legislației naționale, în condițiile art. 2.”

Se propune completarea corespunzătoare a art. 22 și 23 pentru a preciza că răspunderea pentru îndeplinirea obligațiilor revine persoanei juridice străine.

Justificare

Modificarea asigură identificarea corectă a subiectului juridic și previne emiterea actelor administrative ori contravenționale împotriva unei structuri fără personalitate juridică distinctă.

2. Articolul 7 alin. (1) – Limitarea integrării diligenței la politicile relevante

Textul proiectului

„Întreprinderile sunt obligate să integreze diligența necesară în toate politicile lor și în toate sistemele relevante de gestionare a riscurilor [...]”.

Problema identificată

Art. 7 alin. (1) din Directiva (UE) 2024/1760 prevede integrarea diligenței necesare în politicile și sistemele de gestionare a riscurilor **relevante**.

Formularea proiectului național extinde obligația la „toate politicile”, indiferent de relevanța lor pentru domeniul reglementat.

Această extindere poate genera obligații administrative suplimentare fără o contribuție corespunzătoare la prevenirea impacturilor negative.

Modificare propusă

În art. 7 alin. (1), sintagma „în toate politicile lor și în toate sistemele relevante de gestionare a riscurilor” se substituie cu:

„în toate politicile și sistemele lor relevante de gestionare a riscurilor”.

Justificare

Modificarea asigură corespondența cu directiva europeană, păstrează caracterul bazat pe riscuri și elimină o extindere nejustificată a obligației.

3. Articolul 12 alin. (1) – Corectarea trimiterii normative

Problema identificată

Art. 12 alin. (1) face trimitere la remedierea definită prin art. 3 alin. (1) pct. 5).

Această trimitere este eronată. Pct. 5 definește grupul de întreprinderi, iar remedierea este definită la pct. 19.

Modificare propusă

În art. 12 alin. (1), textul „art. 3 alin. (1) pct. 5)” se substituie cu „art. 3 alin. (1) pct. 19)”.

Justificare

Corectarea este necesară pentru evitarea unei trimiteri normative greșite într-o dispoziție care reglementează obligația de remediere a prejudiciilor.

4. Articolul 16 alin. (1) – Corelarea cerințelor de publicare cu directiva europeană

Problema identificată

Art. 16 alin. (1) pct. 1) prevede publicarea declarației anuale „în limba română și, după caz, în limba engleză”.

Directiva europeană stabilește cerința publicării într-o limbă oficială relevantă a Uniunii și, dacă este diferită, într-o limbă utilizată în mod obișnuit în mediul de afaceri internațional.

De asemenea, art. 16 alin. (1) pct. 2) din proiect face referire la standarde de raportare privind durabilitatea „prevăzute la art. 29 din Directiva 2013/34/UE”.

Această trimitere nu reflectă exact sistemul de referință al Directivei 2013/34/UE și nici formularea art. 16 alin. (1) lit. b) din Directiva (UE) 2024/1760.

Modificări propuse

1. Reformularea art. 16 alin. (1) pct. 1), cu respectarea integrală a cerinței lingvistice din directiva europeană.
2. La art. 16 alin. (1) pct. 2), înlocuirea trimiterii la „standardele de raportare privind durabilitatea prevăzute la art. 29 din Directiva 2013/34/UE” cu formularea:
   „întreprinderilor care raportează voluntar în conformitate cu Directiva 2013/34/UE”.

Justificare

Modificările urmăresc evitarea transpunerii incomplete sau inexacte a cerințelor europene privind comunicarea publică.

5. Articolul 22 alin. (1) – Evitarea obligativității unui reprezentant distinct în fiecare stat

Problema identificată

Proiectul obligă întreprinderea constituită potrivit legislației unui stat terț, care desfășoară activitate în Republica Moldova, să desemneze un reprezentant autorizat domiciliat sau stabilit în Republica Moldova.

Art. 23 alin. (1) din Directiva (UE) 2024/1760 permite desemnarea reprezentantului autorizat într-unul dintre statele membre în care întreprinderea își desfășoară activitatea.

Prin urmare, după aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, impunerea unui reprezentant distinct stabilit obligatoriu în Republica Moldova poate genera o sarcină suplimentară pentru o întreprindere care are deja un reprezentant autorizat într-un alt stat membru, desemnat conform directivei.

Modificare propusă

Se propune reformularea art. 22 alin. (1) pentru a permite desemnarea unui reprezentant autorizat domiciliat sau stabilit într-un stat membru al Uniunii Europene în care întreprinderea își desfășoară activitatea, în conformitate cu art. 23 din Directiva (UE) 2024/1760.

Art. 3 alin. (1) pct. 20 și dispozițiile privind notificarea autorităților competente trebuie corelate corespunzător.

Justificare

Soluția previne obligarea întreprinderilor să desemneze mai mulți reprezentanți naționali pentru aceeași obligație europeană și permite funcționarea mecanismului de supraveghere transfrontalieră.

II. MODIFICĂRI PRIVIND AUTORITĂȚILE DE SUPRAVEGHERE

6. Articolul 23 alin. (10) – Documentarea obligatorie a delimitării competențelor

Problema identificată

Proiectul prevede deja cooperarea autorităților competente și posibilitatea desfășurării controalelor comune.

Totuși, nu stabilește suficient de clar forma în care se documentează delimitarea competențelor într-un caz concret și modalitatea de soluționare a unui dezacord între autorități.

Completare propusă

Art. 23 se completează cu un alineat nou:

„În cazul prevăzut la alin. (10), autoritățile de supraveghere consemnează în scris delimitarea competențelor, obiectul verificărilor și măsurile de coordonare convenite. În cazul unor divergențe privind competența, acestea se soluționează potrivit legislației aplicabile, fără extinderea prin acord a competențelor atribuite prin lege și fără afectarea drepturilor persoanelor supuse verificării.”

Justificare

Modificarea previne controalele suprapuse, reduce incertitudinea juridică și permite verificarea respectării competențelor fiecărei autorități.

7. Articolul 23 alin. (18) – Reglementarea expresă a obligației de abținere

Problema identificată

Art. 23 alin. (18) prevede cerințe de independență, imparțialitate și lipsă a conflictelor de interese.

Totuși, interdicția generală a conflictului de interese nu este echivalentă cu reglementarea expresă a procedurii aplicabile atunci când apare o situație care poate afecta imparțialitatea persoanei participante la control.

Completare propusă

Art. 23 se completează cu un alineat nou:

„Persoanele care exercită atribuții de supraveghere, control sau expertiză în temeiul prezentei legi au obligația să declare fără întârziere orice situație de conflict de interese ori altă circumstanță care poate afecta imparțialitatea exercitării atribuțiilor și să se abțină de la participarea la procedura respectivă, în condițiile legislației aplicabile. Declarația și măsurile adoptate se consemnează în dosarul administrativ, cu respectarea regimului de protecție a informațiilor.”

Justificare

O asemenea dispoziție ar întări garanțiile de imparțialitate, ar permite verificarea procedurală a eventualelor conflicte și ar reduce riscul contestării actelor de control din motive care puteau fi prevenite.

8. Articolul 24 alin. (4) – Eliminarea regulii procedurale ambigue

Textul problematic

„În caz de neconcordanță procedurală, se aplică dispoziția care asigură exercitarea efectivă a competențelor minime prevăzute de prezentul articol și garanțiile persoanei supuse supravegherii.”

Problema identificată

Formularea nu stabilește cu suficientă precizie care dispoziție legală prevalează în cazul unei neconcordanțe procedurale.

Aceasta poate genera interpretări diferite privind raportul dintre legea specială, Legea nr. 131/2012, Codul administrativ și alte acte normative sectoriale.

Modificare propusă

Se propune eliminarea ultimei propoziții a art. 24 alin. (4) și reglementarea expresă a derogărilor procedurale necesare, dacă acestea există.

În locul unei reguli generale de prevalență insuficient determinate, fiecare derogare trebuie să identifice procedura sau dispoziția de la care se derogă și condițiile aplicării acesteia.

Justificare

Această soluție asigură previzibilitatea procedurilor, legalitatea controlului și evitarea stabilirii de către autoritatea de supraveghere, de la caz la caz, a normei procedurale pe care consideră că trebuie să o aplice.

9. Articolul 24 alin. (5) și articolul 26 – Delimitarea măsurilor administrative de sancțiunile contravenționale

Problema identificată

Art. 24 alin. (5) pct. 4) prevede că autoritatea de supraveghere poate „aplica sancțiuni potrivit art. 26".

Art. 26 alin. (2) atribuie autorității de supraveghere aprecierea naturii și mărimii sancțiunii.

Totodată, art. 423^{12} propus pentru Codul contravențional stabilește că procesele-verbale privind noua contravenție se remit spre examinare în fond instanței de judecată.

Este necesară delimitarea expresă a competenței de dispunere a măsurilor administrative de cea privind constatarea și examinarea contravențiilor.

Modificări propuse

1. Art. 24 alin. (5) pct. 4) se reformulează astfel:
2. „4) constata încălcările contravenționale și sesiza instanța de judecată competentă, în condițiile Codului contravențional și ale prezentei legi;".
3. Art. 26 alin. (2) se corelează cu competența instanței privind individualizarea sancțiunii contravenționale.
4. Se solicită delimitarea expresă a măsurilor administrative de conformare de sancțiunile contravenționale, inclusiv sub aspectul procedurii de emitere, contestare și executare.

Justificare

Modificările urmăresc eliminarea neclarității privind autoritatea competentă să stabilească sancțiunea și prevenirea confundării unui ordin administrativ cu o hotărâre contravențională.

10. Articolul 279^1 propus în Codul contravențional – Precizia faptelor sancționabile

Problema identificată

Art. 279^1 alin. (1) sancționează generic nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 7–16 din lege.

Aceste articole reglementează obligații numeroase și diferite, inclusiv obligații de organizare, evaluare, prevenire, remediere, consultare, monitorizare și comunicare.

O trimitere generală la toate obligațiile poate genera dificultăți de identificare a faptei contravenționale și de individualizare a sancțiunii.

Modificare propusă

Se solicită reformularea art. 279^1 astfel încât faptele sancționabile să fie suficient de determinate, prin delimitarea categoriilor de încălcări și corelarea acestora cu obligațiile legale concrete.

În procesul de redactare trebuie asigurată distincția dintre:

a) neinstituirea sau neimplementarea proceselor obligatorii de diligență necesară;
b) neîndeplinirea obligațiilor de prevenire, încetare sau remediere în condițiile stabilite de lege;
c) nerespectarea obligațiilor privind mecanismele de plângeri și monitorizarea;
d) nerespectarea obligațiilor de comunicare publică.

Redactarea trebuie să respecte principiile legalității, previzibilității și individualizării sancțiunii și să evite sancționarea multiplă a aceleiași fapte sub calificări diferite.

Justificare

O normă contravențională trebuie să permită identificarea conduitei interzise sau obligatorii fără ca elementele esențiale ale faptei să fie stabilite ulterior exclusiv prin interpretarea autorității.

Este relevantă și experiența Franței, unde Decizia Consiliului Constituțional nr. 2017-750 DC din 23 martie 2017 a evidențiat importanța clarității obligațiilor în raport cu instituirea unui mecanism sancționator.

III. MODIFICĂRI PRIVIND FUNCȚIONAREA EFECTIVĂ A SISTEMULUI

11. Articolele 10 și 11 – Evaluarea efectelor suspendării relațiilor comerciale

Problema identificată

Proiectul conține deja dispoziții care obligă întreprinderile să evalueze consecințele negative ale suspendării unei relații comerciale.

Aceste prevederi trebuie păstrate.

Totuși, pentru activitățile industriale, energetice și serviciile de utilitate publică este necesar ca evaluarea să includă, în situațiile relevante, consecințele tehnice ale întreruperii.

Suspendarea unei relații comerciale poate produce efecte asupra siguranței instalațiilor, continuității proceselor, sănătății personalului și mediului.

Completare propusă

Se propune completarea dispozițiilor privind evaluarea impacturilor negative ale suspendării, prevăzute la art. 10 și 11, cu următoarea precizare:

„La evaluarea consecințelor suspendării relației de afaceri se iau în considerare, după caz, riscurile asupra securității persoanelor, mediului, siguranței instalațiilor și continuității proceselor sau serviciilor esențiale.”

Justificare

Această completare concretizează evaluarea comparativă a impacturilor deja prevăzută de proiect, fără a elimina obligația de intervenție în situații de risc grav.

Aplicarea ei trebuie să rămână proporțională și compatibilă cu nivelul de armonizare stabilit de directiva europeană.

12. Articolul 29 – Prevenirea condițiilor discriminatorii în achizițiile publice

Problema identificată

Art. 29 permite luarea în considerare a obligațiilor de diligență necesară în achizițiile publice.

Această posibilitate nu trebuie să conducă la transformarea unor sisteme facultative de certificare ori verificare în condiții generale obligatorii pentru participarea operatorilor economici.

Completare propusă

Art. 29 se completează cu următoarea dispoziție:

„Cerințele privind diligența necesară introduse în documentația de atribuire trebuie să fie proporționale, să aibă legătură cu obiectul sau executarea contractului și să permită demonstrarea îndeplinirii lor prin mijloace de probă echivalente, în condițiile legislației achizițiilor publice. Participarea la un sistem voluntar de verificare sau certificare nu constituie, prin ea însăși, o condiție obligatorie de participare, în lipsa unui temei legal expres.”

Justificare

Modificarea urmărește prevenirea barierelor administrative nejustificate, menținerea concurenței și protejarea accesului IMM-urilor la contractele publice.

13. Articolul 32 – Corectarea tehnicii legislative la modificarea Legii nr. 121/2012

Problema identificată

Art. 32 al proiectului prevede completarea art. 12 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, prin introducerea literei o) „după lit. l)”.

Totuși, art. 12 alin. (1) al Legii nr. 121/2012 conține deja literele m) și n).

Prin urmare, introducerea literei o) după litera l) ar produce o succesiune necorespunzătoare a literelor în structura normei.

Modificare propusă

În art. 32, în partea referitoare la modificarea Legii nr. 121/2012, textul:

„după lit. l) se introduce lit. o)”

se substituie cu:

„după lit. n) se completează cu litera o)”.

Justificare

Modificarea asigură ordinea logică și corectă a elementelor structurale ale articolului, potrivit regulilor tehnicii legislative.

IV. SOLICITĂRI FINALE

Consider că modificările propuse urmăresc patru obiective esențiale:

1. **Conformitatea cu dreptul european:** eliminarea transpunerilor inexacte sau excesive și respectarea mecanismelor comune aplicabile după aderare.
2. **Securitatea juridică:** definirea precisă a subiecților, obligațiilor, competențelor, faptelor sancționabile și garanțiilor procedurale.
3. **Eficiența tehnică și economică:** aplicarea obligațiilor proporțional cu riscurile și evitarea sarcinilor administrative care nu contribuie efectiv la prevenirea impacturilor negative.
4. **Funcționarea instituțională:** asigurarea unei supravegheri coordonate, imparțiale, documentate și susceptibile de control juridic efectiv.

În consecință, solicit:

a) examinarea fiecărei propuneri în raport cu textul concret al proiectului;
b) operarea modificărilor și completărilor acceptate;
c) corelarea dispozițiilor proiectului cu actele normative pe care acesta le modifică;
d) verificarea corespondenței cu Directiva (UE) 2024/1760 în forma consolidată după modificările din 2026;
e) reflectarea recomandărilor în sinteza consultării publice, cu motivarea individualizată a acceptării, acceptării parțiale sau respingerii acestora.

Prezentele propuneri nu urmăresc diminuarea nivelului de protecție a drepturilor omului și mediului, ci asigurarea aplicării efective a legii, fără contradicții normative, interpretări arbitrare sau sarcini nejustificate.

Consider că transpunerea corectă a legislației europene presupune nu doar preluarea obligațiilor, ci și respectarea mecanismelor de proporționalitate, a limitelor competențelor autorităților și a garanțiilor juridice care însoțesc aceste obligații.

Vă rog să confirmați recepționarea propunerilor și includerea lor în procedura de consultare a proiectului nr. unic 1015/MDED/2026.

Cu respect,

Victor CHIPAR

Auditor energetic Clădiri, Industrie, Transport

7 noiembrie 2026, mun. Chișinău

Tel: +373 796 60 189

e-mail: chiparvictor@gmail.com

Digitally signed by Chipar Victor
Date: 2026.11.07 13:47:51 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ